

Γεννημένη Λευκή

Η Μάρη, μια νεαρή κοπέλα, ζούσε με την οικογένειά της στο Γιοχάνεσμπουργκ. Ξαφνικά όμως προσβάλλεται από έναν ιό, ο οποίος τη μεταμορφώνει σιγά – σιγά, και από γεννημένη λευκή γίνεται μια μαύρη.

[...]

ταν σαν να βρισκόταν στην κόλαση. Στην κόλαση δεν θα υπήρχε περισσότερη μοναξιά ή αγωνία.

Στεκόταν μπροστά στον καθρέπτη σ' ένα φτωχικά επιπλωμένο δωμάτιο. Τα δάκρυά της κυλούσαν καυτά πάνω στο πρόσωπο.

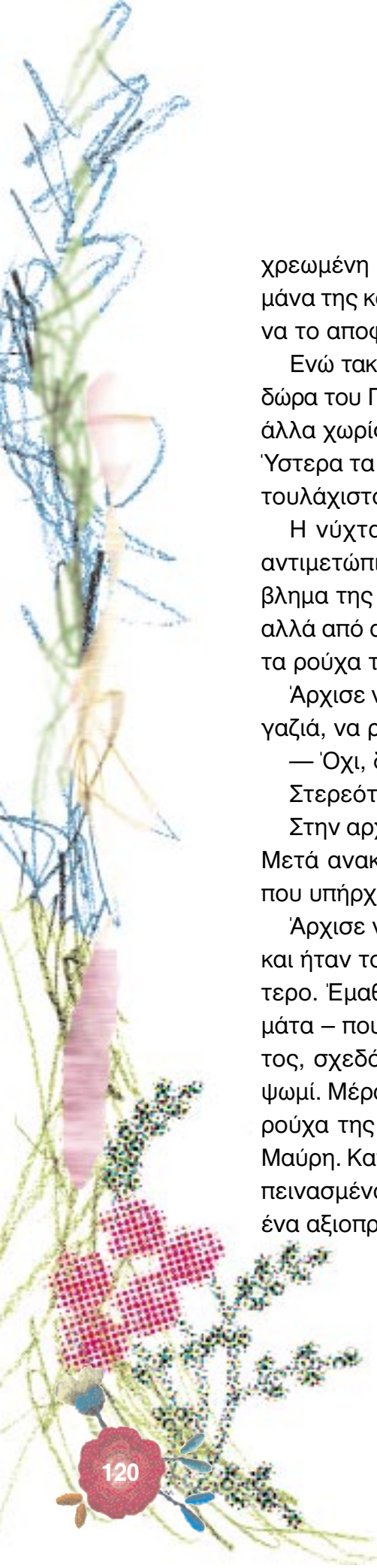
— Μαύρη γιατί στέκεσαι κει και κλαις; Ναι, ήταν Μαύρη πια, ολόμαυρη. Είχε ξοφλήσει με τον παλιό εαυτόν της· ήταν σαν να τον είχε κηδέψει.

— Μαύρη γιατί στέκεσαι κει και κλαις;
Τρόμαξε από την ίδια της τη φωνή.

Από αυτό το απέραντο κενό γύρω της: ούτε μητέρα ούτε πατέρας ούτε αδελφός ούτε αρραβωνιαστικός ούτε φίλοι κανείς.

Άρχισε να τακτοποιεί τα λιγοστά της πράγματα. Άνοιξε τα συρτάρια για να βάλει μέσα τα μικροπράγματα και τα εσώρουχα· κρέμασε τα ρούχα. Βρισκόταν στο πρώτο προσωπικό της διαμέρισμα, το πρώτο βράδυ της μετακόμισης. Η μητέρα της τα είχε καταφέρει να την διώξει από το σπίτι, όπως νόμιζε.

Άλλες κοπέλες είν' ευτυχισμένες σε παρόμοιες περιστάσεις, όταν κάπου, σ' ένα διαμέρισμα, αρχίζουν τη ζωή τους μόνες, με κάποια φίλη, ή με τον «εκλεκτό» της καρδιάς τους. Η Μάρη δεν είχε «εκλεκτό» τώρα, κι ούτε ήταν βέβαιη αν θα ξανάβρισκε ποτέ. Οι Άσπροι την απόφευγαν. Αν ήθελε «αγόρι» θα ήταν υπο-

χρωμένη να ψάξει ανάμεσα στους Μαύρους. Κι αν καταριόταν τη μάνα της και το κατεστημένο τούτης της χώρας, ειλικρινά, θα 'πρεπε να το αποφασίσει.

Ενώ τακτοποιούσε τα πράγματά της έβρισκε διάφορα αντικείμενα, δώρα του Πέντρο σ' εκείνη παλιότερα. Η Λιζαμπέτ τα είχε βάλει με τ' άλλα χωρίς να την ρωτήσει. Τα πήρε όλα, ένα - ένα, και τα κοίταξε. Ύστερα τα 'βαλε σ' ένα μικρό κουτί και τα 'κλεισε σ' ένα συρτάρι. Αν τουλάχιστον μαζί με το χρώμα της είχε αλλάξει και η μνήμη...

Η νύχτα πέρασε εφιαλτική, μα πέρασε. Την επομένη, η Μάρη αντιμετώπισε για πρώτη φορά, ένα καινούργιο πρόβλημα: το πρόβλημα της δουλειάς. Έπρεπε να δουλέψει, κι όχι από ευχαρίστηση, αλλά από ανάγκη να ζήσει. Για να πληρώνει το νοίκι της, το φαί της, τα ρούχα της.

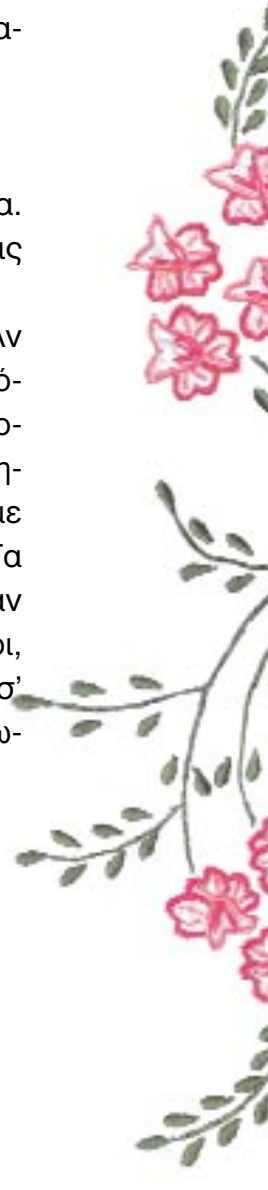
Άρχισε να ψάχνει για δουλειά. Να πηγαίνει πόρτα - πόρτα στα μαγαζιά, να ρωτάει αν ήθελαν υπάλληλο.

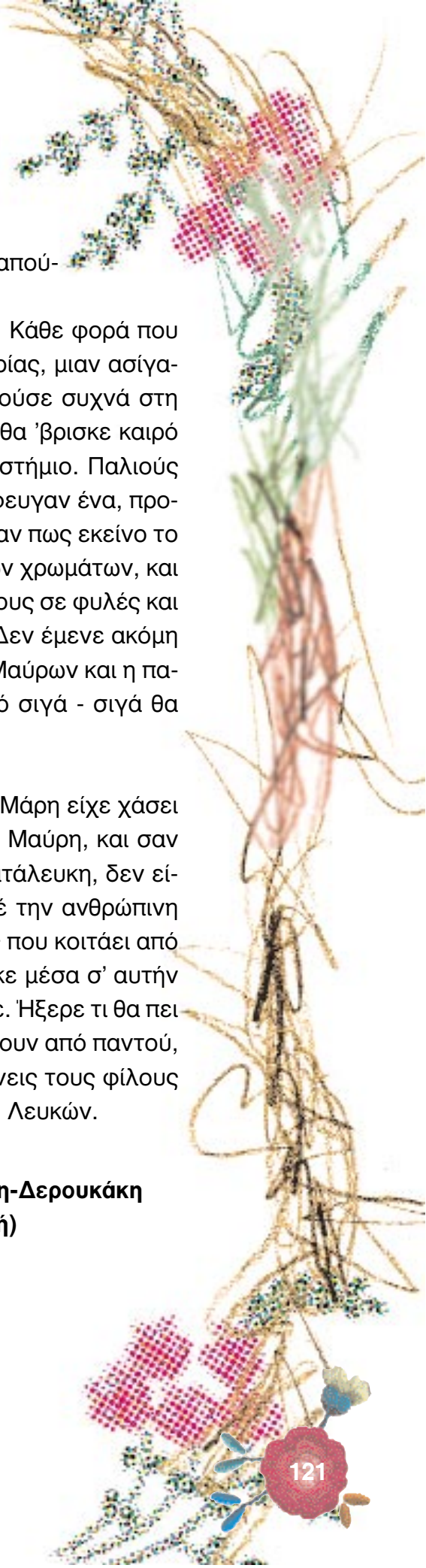
— Όχι, δεν υπάρχει θέση.

Στερεότυπη, ίδια, απaráλλαχτη η απάντηση σε όλα.

Στην αρχή νόμισε πως αιτία ήταν η ανεργία που μάστιζε τη χώρα. Μετά ανακάλυψε πως δεν ήταν μονάχα αυτό: τις λιγοστές θέσεις που υπήρχαν τις φυλάγανε για τους Λευκούς.

Άρχισε να την πιέζει η ανάγκη για όλα, - ακόμη και για το φαί. Αν και ήταν το ίδιο πρόσωπο, με την ίδια όρεξη, έπρεπε να τρώει λιγότερο. Έμαθε πολύ γρήγορα να ψάχνει για καμιά παραγινωμένη τομάτα - που θα τις κόστιζε λιγότερο - για κρέας αμφιβόλου ποιότητας, σχεδόν μισοβρωμισμένο ή συκώτι ή ακόμα και σκέτο γάλα με ψωμί. Μέρα με τη μέρα βάδιζε προς την πείνα και την εξαθλίωση. Τα ρούχα της ξεθώριασαν κι αυτά, τους έφυγε η πρώτη λάμψη. Ήταν Μαύρη. Καταλάβαινε τώρα γιατί οι ομόφυλοί της ήταν κακοντυμένοι, πεινασμένοι, γιατί δεν μπορούσαν να κάνουν μια αξιοπρεπή ζωή σ' ένα αξιοπρεπές σπίτι. Γιατί δεν μπορούσαν να σκεφτούν τη μόρφω-

ση. Πεινούσαν. Είναι όπως, όταν σου λείπουν τα παπούτσια, δεν μπορείς να σκεφτείς το καπέλο.

Στο σπίτι δεν ήθελε να πάει να ζητήσει βοήθεια. Κάθε φορά που σκεπτόταν τη μητέρα της ένωθε ένα κατακάθι πικρίας, μian ασίγαστη λύπη να την καίει. Στον πατέρα της τηλεφωνούσε συχνά στη δουλειά του, κι όλο υποσχόταν πως θα πάει μόλις θα 'βρισκε καιρό κι εύρισκε δικαιολογία τη δουλειά της στο πανεπιστήμιο. Παλιούς φίλους και φίλες δεν έβλεπε κανέναν. Αν την απόφευγαν ένα, προσπαθούσε να τους αποφύγει δυο, εκείνη. Αισθανόταν πως εκείνο το κάτι, το ακαθόριστο, η πλεκτάνη των λέξεων και των χρωμάτων, και των θεωριών, όλα αυτά που χωρίζουν τους ανθρώπους σε φυλές και τάξεις, ορθωνόταν σιγά - σιγά και όλο την τύλιγε. Δεν έμενε ακόμη παρά η επίσημη καταχώρησή της στα μητρώα των Μαύρων και η παραπομπή της στο Σοβέτο, κι φοβόταν πως κι αυτό σιγά - σιγά θα συμβεί.

[...]

Ο κύκλος έκλεισε με το χαμό του πατέρα της. Η Μάρη είχε χάσει κάθε ψυχικό δεσμό με τους Άσπρους. Ήταν πια Μαύρη, και σαν Μαύρη σκεπτόταν κι πόναγε. Γεννημένη Λευκή, κατάλευκη, δεν είχε κάτσει ποτέ να σκεφτεί. Δεν είχε κοιτάξει ποτέ την ανθρώπινη δυστυχία από κοντά. Την είχε δει από τη θέση ενός που κοιτάει από τα ύψη προς τα κάτω και λυπάται. Τώρα άνηκε μέσα σ' αυτήν τη δυστυχία, κι η θέα ήταν διαφορετική. Τώρα ήξερε. Ήξερε τι θα πει να ζεις μέσα στην φτώχεια, να πεινάς. Να σε διώχνουν από παντού, να υπηρετείς. Να σ' απαρνιέται η μάνα σου. Να χάνεις τους φίλους σου. Ήξερε τι θα πει να είσαι Μαύρη σ' έναν κόσμο Λευκών.

Ιωάννα Παπαδογιάννη-Δερουκάκη
(Ν. Αφρική)